

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O VERSKI SVOBODI

OSNUTEK – nelektorirano besedilo

Ljubljana, marec 2023

ZAKON
O SPREMEMBI ZAKONA O VERSKI SVOBODI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13; v nadaljnjem besedilu: ZVS) v 27. členu določa pravico do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev registriranih cerkva in drugih verskih skupnosti. Prvi odstavek 27. člena določa višino finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca) verskih uslužbencev od osnove najmanj v višini 48 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova. Višino finančne pomoči na 48% je določil Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsni-1, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA; v nadaljnjem besedilu: ZUJF) leta 2012, s katerim je bila pomoč znižana z višine 60%, ki je bila določena z ZVS leta 2007. Četrty odstavek 27. ZVS člena določa, da država pri zagotavljanju pravice do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti upošteva razumno sorazmerje med številom verskih uslužbencev in številom pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki je izpolnjeno, če je ugotovljeno razmerje vsaj 1.000 pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti na enega verskega uslužbenca te cerkve ali druge verske skupnosti. Cerkev in druge verske skupnosti število svojih pripadnikov dokazujejo z verodostojnimi podatkovnimi viri, med drugim lahko predlagajo tudi uporabo podatkov zadnjega popisa prebivalstva. Do pravice so v skladu s temi pogoji upravičeni verski uslužbenci petih verskih skupnosti: Katoliške cerkve, Evangeličanske cerkve, Evangelijske binškošne cerkve, Srbske pravoslavne cerkve in Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji. Verski uslužbenci Krščanske adventistične cerkve oz. Slovenske muslimanske skupnosti so do pravice upravičeni na podlagi tretjega oz. četrtega odstavka 33. člena ZVS, ki je del prehodnih in končnih določb ZVS.

Dajanje finančne pomoči registriranim verskim skupnostim za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev je področje pospeševalne dejavnosti države. Pri urejanju dodatnih ugodnosti je zakonodajalec ustavno vezan s prepovedjo arbitrarnega, nerazumnega razlikovanja med tistimi verskimi skupnostmi, ki lahko pridobijo dodatne ugodnosti, in tistimi, ki se zanje ne morejo potegovati (v skladu z načelom enakopravnosti verskih skupnosti iz drugega odstavka 7. člena Ustave kot posebnim izrazom splošnega načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave).[1]

14. Vlada Republike Slovenije je na 376. dopisni seji dne 11. 5. 2022 sprejela Uredbo o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22; v nadaljnjem besedilu: Uredba). Uredba je v 4. členu s sklicevanjem na prvi odstavek 27. člena ZVS namensko državno finančno pomoč za plačilo prispevkov za socialno varnost uslužbencev cerkve ali druge verske skupnosti določila v višini 100% od zakonske osnove, če je cerkvi ali verski skupnosti priznan status splošne koristne organizacije po 2. in 3. členu Uredbe oziroma 60% od zakonske osnove, če cerkvi ali verski skupnosti ni priznan ta status.

[1] Primerjaj Odločbo US, št. U-I-92/07-23 z dne 15. 4. 2010, objavljeno v Uradnem listu RS, št. 46/10, op. 206.

Pri tem se je pa treba zavedati, da je pokritje prispevkov za socialno varnost pravica, ki mora biti jasno določena in urejena z zakonom, ter da pomeni dodelitev namenske državne finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost porabo javno-finančnih sredstev, ki mora imeti izrecno podlago v zakonu. Navedeno vključuje tudi vprašanje višine državne pomoči. Določitev višine plačila prispevkov je tako zakonska materija, zato se lahko ta pravica ureja zgolj z zakonom, ne pa tudi s podzakonskim predpisom. Zato je Uredba nezakonita, saj je v nasprotju z ZVS zvišala višino državne pomoči ter s tem ustvarila nepričakovane finančne posledice za državni proračun. Treba je tudi omeniti, da 27. člen ZVS ne določa oziroma omogoča razlikovanja med registriranimi cerkvami in drugimi verskimi skupnosti pri vprašanju, kolikšna naj bo višina državne pomoči. V členu je govora zgolj o registriranih cerkvah in drugih verskih skupnostih kot takih. Eventualno razlikovanje med cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi glede višine državne pomoči bi moralo biti opravljeno že na zakonski ravni ob upoštevanju za to stvarno utemeljenih razlogov, nikakor pa ne s podzakonskim predpisom. Prav tako je Uredba opredelila status splošno koristne organizacije v nasprotju s 5. členom ZVS in na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Splošna koristnost verskih skupnosti po 5. členu ZVS tudi ni zakonsko opredeljena kot poseben status (133. točka odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/07-23 z dne 15. 4. 2010).

Namenska državna finančna pomoč za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti trenutno znaša 472,05 evrov na osebo in se izplačuje 764 zavarovancem na podlagi trenutno veljavne Uredbe.

Področje pravice do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti urejajo:

- Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13) v 21., 27., 28., 29. členu;
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo);
- Uredba o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predlaganih sprememb zakona so:

- določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti na raven pred uveljavitvijo ZUJF;
- določitev prenehanja veljavnosti nezakonite Uredbe.

2.2 Načela

Načela predloga zakona ne odstopajo od temeljnih načel ZVS.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

- S predlogom spremembe zakona se spreminja 27. člen, ki določa višino namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti. Višina pomoči »najmanj 48%« se spremeni na raven pred uveljavitvijo ZUJF, in sicer na 60% povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova.

- S predlogom spremembe 27. člena se črta tudi beseda »najmanj«, saj je določitev višine plačila prispevka zakonska materija in ne more biti predmet morebitnega nadaljnega drugačnega (višjega) določanja s podzakonskim predpisom.
- Prehodne in končne določbe z dnem uveljavitve zakona predvidevajo prenehanje veljavnosti Uredbe.

b) Način reševanja:

Vprašanja oziroma rešitve, ki izhajajo iz predloga zakona, se bodo reševala z izvajanjem tega zakona. Ministrstvo, pristojno za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve zakona po uradni dolžnosti izda nove uskladitvene odločbe in odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski akti:

- Uredba o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22).

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom, s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

č) Usklajenost predloga zakona:

s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

Predlog sprememb zakona ne posega v lokalno samoupravo.

- s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj):

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog spremembe zakona spreminja višino državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti opredeljeno v prvem odstavku 27. člena ZVS iz »najmanj 48%« na »60%«. 4. člen trenutno veljavne Uredbe namensko državno finančno pomoč za plačilo prispevkov za socialno varnost uslužbencev cerkve ali druge verske skupnosti sicer določa v višini 100% osnove, če je cerkvi ali verski skupnosti priznan status splošne koristne organizacije po 2. in 3. členu Uredbe oziroma 60% osnove, če cerkvi ali verski skupnosti ni priznan ta status.

S predlagano spremembo bo pomoč znašala 283,23 evrov na osebo in se bo izplačevala predvidoma 764 zavarovancem.

Predlog spremembe zakona v predhodnih in končnih določbah z dnem uveljavitve tega zakona predvidi prenehanje veljavnosti Uredbe in uveljavitev višine državne finančne pomoči za plačilo

prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti opredeljene v prvem odstavku 27. člena ZVS na »60%«.

Predlog spremembe zakona predvideva prihranek za državni proračun iz naslova znižanja namenske državne finančne pomoči namenjene za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti iz 27. člena ZVS v skupni višini 1.732.218 evrov na letni ravni. Predlog spremembe zakona nima drugih finančnih posledic za državni proračun.

Predlog spremembe zakona nima nobenih finančnih posledic za druga javna-finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje predloga sprememb zakona so v sprejetem državnem proračunu pri proračunskem uporabniku 3340 – Ministrstvo za kulturo v celoti zagotovljena v okviru projekta 180403 – Podpora verskim skupnostim in ukrepa U 3340-17-0013 na proračunski postavki 131101.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Literatura v kategorijo neposredne državne finančne pomoči verskim skupnostim, poleg državnega financiranja gradnje in vzdrževanja verskih objektov, izobraževanja duhovnikov, obračunavanja in pobiranja cerkvenega davka in financiranje verskih skupnosti z delom davka od prihodka fizičnih oseb, ki ga država odstopi verskim skupnostim, uvršča tudi državno financiranje duhovniških plač. Čeprav v primeru 27. člena ZVS ne gre za državno financiranje duhovniških plač, pač pa za državno sofinanciranje prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti, je neposredno državno finančno pomoč uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti, katerih večina je duhovnikov, utemeljeno šteti za obliko neposredne državne finančne pomoči, ki je v polju proste presoje zakonodajalca. Na odločitve zakonodajalca o ureditvi navedenih oblik državne finančne pomoči, ki je v polju zakonodajalčeve proste presoje, praviloma vplivajo zgodovinske okoliščine in politična pogajanja. Primerjalne analize državnega financiranja verskih skupnosti v različnih državah kažejo raznoliko panoramo sistemov brez uniformnosti in brez poudarjenih trendov h konvergenci sistemov oziroma ureditev. Ključno vprašanje državnega financiranja verskih skupnosti je v skladu z ustavnimi načeli enakopravna obravnava verskih skupnosti, ki mora temeljiti na objektivnih in nediskriminatornih kriterijih.

– 5.1. Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Predlog spremembe zakona ni predmet prilagoditve ureditve s pravnim redom EU. Pravni red EU ne ureja področja namenske državne finančne pomoči cerkvam in drugim verskim skupnostim temveč vsebuje le akte, ki področje verske svobode urejajo predvsem z vidika odprave vseh oblik nestrpnosti in diskriminacije na podlagi vere in prepričanja.

– 5.2. Prikaz ureditve v pravnih sistemih držav članic EU

Sistemi pravne ureditve verskih skupnosti so v evropskih državah različni zaradi različne zgodovine in tradicij. V državah članicah Evropske unije je možno razlikovati med tremi osnovnimi pravnimi sistemi ureditve verskih skupnosti. Prvi je sistem državne cerkve za katerega je značilna tradicionalna povezanost med državno politično močjo odločanja in obstojem cerkve (Grčija, Danska, Finska, Švedska – do leta 2003). Drugi je sistem, ki temelji na strogi ločitvi države in cerkve (Francija, Nizozemska, Irska). Tretji je sistem načelne ločitve države in cerkve z različno stopnjo sodelovanja in pomoči države cerkvam in drugim verskim skupnostim (Belgija, Španija, Italija, Avstrija, Portugalska). Slovenijo lahko umestimo med države s tretjim sistemom pravne ureditve.

Najbolj podobne slovenskemu sistemu namenske finančne pomoči države za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti so sistemi Slovaške, Češke, Poljske in Litve, kjer se finančna pomoč nakazuje neposredno iz državnega proračuna.

Slovaška na podlagi Zakona o finančni podpori cerkvam iz leta 1949 (*The financial Support for Churches Act, No. 218/1949*), ki je bil do danes trikrat amandmiran (16/1990, 522/1992 in 467/2005), zagotavlja registriranim cerkvam in drugim verskim skupnostim državna sredstva za plačo njihovih duhovnikov, vključno s prispevki za zdravstveni, socialni, zaposlitveni in pokojninski sklad. Klasifikacijo in raven teh plač ureja vladna uredba. Upravitelj teh proračunskih sredstev je Ministrstvo za kulturo, ki sredstva mesečno nakazuje na sedeže cerkva. Vsi morebitni spori med duhovnikom kot delojemalcem in versko skupnostjo kot delodajalcem se rešujejo s tožbami pred rednimi sodišči. Po Zakonu o finančni podpori cerkvam iz leta 1949 morajo vse registrirane cerkve in verske skupnosti, ki prejmejo pomoč Ministrstvu za kulturo posredovati letno poročilo o porabi teh sredstev. Dodaten nadzor nad porabo državnih sredstev namenjenih za plačo njihovih duhovnikov, vključno s prispevki za zdravstveni, socialni in zaposlitveni sklad zagotavlja splošni nadzorni mehanizem za vse javne finance, ki vključuje tudi nadzor Ministrstva za finance in Vrhovnega revizijskega urada Republike Slovaške. V hujših primerih kršitev namenske rabe javnih sredstev se zoper odgovorne osebe lahko začne postopek za prekršek ali pa celo kazenski pregon. V najslabšem primeru država lahko tudi prekliče registracijo cerkve.

Češka na podlagi Zakona št. 428/2012 o nepremičninski poravnavi s cerkvami in verskimi skupnostmi v tranzicijskem obdobju 17 let financira plače duhovnikov. Temelj državnega financiranja plač duhovnikov je Zakon št. 3/2002, ki vsem verskim skupnostim s posebnimi pravicami zagotavlja posebno pravico dostopa do tega financiranja, ki temeljni na prostovoljni odločitvi verske skupnosti za uveljavljanje te pravice. Neupoštevanje namenske rabe državnih sredstev se lahko obravnava kot kaznivo dejanje goljufije. Sankciji za nenamensko rabo sredstev sta izguba posebne pravice državnega financiranja in izbris iz registra verskih skupnosti. Vse verske skupnosti so po zakonu dolžne objaviti vse svoje račune. Ta objava je zakonski pogoj za pridobitev/uveljavljanje posebne pravice. Zagotovljena je javna kontrola vseh ekonomskih aktivnosti verskih skupnosti, vključno z rabo javnih sredstev oziroma državnih pomoči.

Poljska na podlagi zakona iz leta 1950, ki je bil sprejet ob nacionalizaciji cerkvenega premoženja, iz Cerkvenega sklada financira socialno zavarovanje duhovnikov cerkva in drugih verskih skupnosti. Zdravstveno zavarovanje temelji na prostovoljni odločitvi duhovnikov. Znesek državne pomoči iz Cerkvenega sklada se nakaže pravnim osebam verskih skupnosti, ki morajo v roku enega leta pripraviti pisno poročilo skladno s finančnimi postopki. V primeru neustreznega poročila Cerkveni sklad zavrne poročilo in o tem obvesti verske skupnosti.

Litva na podlagi Zakona o verskih skupnostih in združenjih zagotavlja državno podporo za socialno in zdravstveno zavarovanje duhovnikom in redovnikom tradicionalnih verskih skupnosti. Zakon o zdravstvenem zavarovanju vsebuje določbe, ki urejajo zdravstveno zavarovanje duhovnikov in redovnikov. Zakon o državnem socialno pokojninskem zavarovanju iz leta 2000 vsebuje določbe, ki urejajo socialno in pokojninsko zavarovanje oziroma plačilo obveznih prispevkov zavarovancev za državni socialno zavarovalni sklad. Država v celoti plača vse obvezne prispevke za duhovnike in redovnike iz državnega proračuna. Namensko porabo državne pomoči nadzirajo nadzorni organi na podlagi Zakona o državnih nadzornih organih iz leta 1995.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Ministrstvo, pristojno za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve zakona po uradni dolžnosti izda nove uskladitvene odločbe. Predlog spremembe zakona ne predvideva ustanovitve novih organov,

reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov. Za izvajanje predloga spremembe zakona niso potrebne nove zaposlitve ali dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva, prav tako ne predvideva zmanjšanja števila zaposlenih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za okolje, prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti se z zakonom dviga na raven pred uveljavitvijo ZUJF.

Predlog spremembe zakona ne predvideva drugih posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Za izvajanje sprejetega zakona bo pristojna Vlada Republike Slovenije oziroma Ministrstvo za kulturo.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Spremljanje izvajanja zakona je v pristojnosti Ministrstva za kulturo, ki je pristojni organ za področje verske svobode.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,

- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki pri pripravi zakona niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- dr. Asta Vrečko, ministrica, Ministrstvo za kulturo
- mag. Marko Rusjan, državni sekretar na Ministrstvu za kulturo

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13) se v 27. členu v prvem odstavku besedilo »najmanj v višini 48 odstotkov« nadomesti z besedilom »v višini 60 odstotkov«.

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ministrstvo, pristojno za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve tega zakona po uradni dolžnosti izda nove odločbe, s katerimi uskladi višino do uveljavitve tega zakona verskim uslužbencem registriranih cerkva ali drugih verskih skupnosti že priznane namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost, z višino te pomoči iz spremenjenega prvega odstavka 27. člena zakona.

3. člen

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Uredba o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22).

(2) V roku iz prejšnjega člena ministrstvo, pristojno za kulturo, po uradni dolžnosti izda odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti, podeljenega na podlagi 2. in 7. člena Uredbe o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22).

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S predlogom člena se spreminja višina namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti na raven pred uveljavitvijo ZUJF, in sicer na 60 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova: za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca). S predlogom člena se tudi črta beseda »najmanj«, saj je določitev višine plačila prispevka zakonska materija in ne more biti predmet morebitnega nadaljnjega drugačnega (višjega) določanja s podzakonskim predpisom.

K 2. členu

Po uveljavitvi zakona bo moralo Ministrstvo za kulturo, zaradi uskladitve višine državne pomoči, ki jo prejema cerkve ali druge verske skupnosti, z višino te pomoči kot jo določa spremenjeni 27. člen ZVS, po uradni dolžnosti izdati nove uskladitvene odločbe, kar določa 2. člen predloga zakona.

K 3. členu

Z uveljavitvijo Uredbe je bila višina namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti zvišana na 100 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova: za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca), če je cerkvi ali drugi verski skupnosti priznan status splošno koristne organizacije, oziroma na 60 odstotkov navedene osnove, če cerkvi ali drugi verski skupnosti ni priznan status splošno koristne organizacije. Vendar pa se je pri tem treba zavedati, da je pokritje prispevkov za socialno varnost pravica, ki mora biti jasno določena in urejena z zakonom, ter da pomeni dodelitev namenske državne finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost porabo javno-finančnih sredstev, ki mora imeti izrecno podlago v zakonu. Navedeno vključuje tudi vprašanje višine državne pomoči. Določitev višine plačila prispevkov je tako zakonska materija, zato se lahko ta pravica ureja zgolj z zakonom, ne pa tudi s podzakonskim predpisom. Uredba je tako v nasprotju z ZVS zvišala višino državne pomoči ter s tem ustvarila nepričakovane finančne posledice za državni proračun. 27. člen ZVS tudi ne določa oziroma omogoča razlikovanja med registriranimi cerkvami in drugimi verskimi skupnosti pri vprašanju, kolikšna naj bo višina državne pomoči. V členu je govora zgolj o registriranih cerkvah in drugih verskih skupnostih kot takih. Eventualno razlikovanje med cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi glede višine državne pomoči bi moralo biti opravljeno že na zakonski ravni ob upoštevanju za to stvarno utemeljenih razlogov, nikakor pa ne s podzakonskim predpisom.

Prav tako je Uredba opredelila status splošno koristne organizacije v nasprotju s 5. členom ZVS in na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Splošna koristnost verskih skupnosti po 5. členu ZVS namreč ni zakonsko opredeljena kot poseben status (133. točka odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/07-23 z dne 15. 4. 2010). Zaradi navedenega prvi odstavek 3. člena predloga zakona določa, da z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Uredba.

Zaradi prenehanja pravne podlage za podeljevanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti Ministrstvo za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve tega zakona po uradni dolžnosti izda tudi odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti, podeljenega na podlagi 2. in 7. člena Uredbe (drugi odstavek 3. člena predloga zakona).

K 4. členu

4. člen predloga zakona določa petnajstdnevni *vacatio legis*

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

27. člen

(pravica do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti)

(1) Registrirane cerkve in druge verske skupnosti lahko pod pogoji tega zakona za svoje verske uslužbenke, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, in jim je poklic verskega uslužbenca edini poklic, na podlagi njihovega pooblastila in v njihovem imenu zaprosijo za pridobitev pravice do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost v višini naslednjih vrst prispevkov za socialno varnost od osnove najmanj v višini 48 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova: za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca). Te pravice ne morejo pridobiti verski uslužbenci, ki so zaposleni na podlagi določb 22. do 25. člena tega zakona. ([delno razveljavljen](#))

(2) Duhovniki in redovniki imajo pravico do namenske državne finančne pomoči iz prejšnjega odstavka, tudi če so s cerkvijo ali drugo versko skupnostjo v razmerju, ki nima vseh elementov delovnega razmerja. Država lahko plačuje pomoč iz prejšnjega odstavka za duhovnike, ki imajo vsaj srednjo izobrazbo, in za redovnike, ki imajo obljube uboštva, celibata ter pokorščine. Drugi verski uslužbenci imajo to pravico le, če imajo s cerkvijo ali drugo versko skupnostjo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, ki verskemu uslužbencu zagotavlja plačo.

(3) Na podlagi pridobljenega pooblastila in prejetih sredstev morajo registrirane cerkve in druge verske skupnosti za verske uslužbenke iz prvega in drugega odstavka tega člena plačati prispevke v skladu s predpisi, ki urejajo plačilo prispevkov za socialno varnost. Nadzor nad zakonitostjo in namembnostjo porabe izvajajo Računsko sodišče Republike Slovenije in drugi pristojni organi.

(4) Država pri zagotavljanju pravice iz prejšnjega odstavka tega člena upošteva razumno sorazmerje med številom verskih uslužbencev in številom pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Razumno sorazmerje je izpolnjeno, če je ugotovljeno razmerje vsaj 1.000 pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti na enega verskega uslužbenca te cerkve ali druge verske skupnosti. Cerkve in druge verske skupnosti število svojih pripadnikov dokazujejo z verodostojnimi podatkovnimi viri, med drugim lahko predlagajo tudi uporabo podatkov zadnjega popisa prebivalstva.

(5) Šteje se, da je pogoj razumnega sorazmerja za enega verskega uslužbenca izpolnjen tudi v primeru, ko registrirana cerkev ali druga verska skupnost ne more izkazati zahtevanega števila pripadnikov iz prejšnjega odstavka, vendar dokaže, da je na območju Republike Slovenije delovala vsaj 80 let pred uveljavitvijo tega zakona.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Gre za manj zahtevno spremembo le enega člena zakona. Zato predlagamo obravnavo po skrajšanem postopku.

VI. PRILOGE

/